

Reference CD No. 52

Rs Af Michael Madsen
Reference-CD No. 52 bringer os vidt omkring, f.eks. til Middelhavet med l'empreinte digitale, til Kina med Stunt og til USA med Audioquest. Sven Bilén, der også har forfattet artiklen om selskabet Putumayo på side 58, har skrevet om track 1 til 3, der først bringer os til Brasilien og siden til Zimbabwe i Afrika.

1 Rita Ribeiro: *Há Mulheres*. Indsp.: 1999.

Troede du at brasiliansk musik kun var samba? Nej, den brasilianske musik er lige så farverig som spillerne på Brasilens landshold. Hele landet er en smeltedigel af forskellige folkeslag, som har præget hinanden og udviklet forskellige musikalske stilarter. Karakteristisk for mange af dem er det stærke islæt af rytme. Men musikken i Bahia, som har et meget stærkt afrikansk islæt, lyder ikke som den i Rio, som igen ikke lyder som den i Sao Paulo! Pladeselskabet Putumayo (læs mere om dem på side 58), har botaniseret i det brasilianske og skrevet kontrakt med Rita Ribeiro, bosat netop i Sao Paulo. Hun er en af de nye stemmer i MPB (brasiliansk populærmusik) og er hurtigt blevet en stor stjerne på hjemmemarkedet. Pérolas Aos Povos er hendes anden plade og den spænder bredt over de brasilianske stilarter. Há Mulheres er nærmest traditionel brasiliansk populærmusik og lyden er lettere pumpet, men til gengæld er stemmen ren og klar. Det hele er megen tæt på lytteren og der savnes måske lidt albuenum mellem de medvirkende musikere. Men på trods af det, er der en masse at fryde sig over.

2 Chico César: *Mama Africa*. Indsp.: *Estudios Impressão Digital, Rio De Janeiro/Mosh & Atelie, São Paulo, Brazil, 1996*.

Vi fortsætter med Putumayo på opdagelsesrejse i Brasilien. Chico César er en af de aller vigtigste, om ikke den vigtigste, nye mandlige stjerner indenfor MPB. Han er blevet sammenlignet med både Gilberto Gil og Caetano Veloso, både som musiker og som sangskriver, men hans stil er mere afroinspireret. Hvilket i øvrigt også gælder påklædning og frisure. Se for eksempel hans frisure på forsiden af denne udgave af High Fidelity! Mama Africa er et klart bevis på det afrikanske islæt i hans musik. Her har vi et mere luftigt lydbillede, men stadig lidt rigeligt pumpet (komprimeret). Der er godt med energi i bunden og det hele er fint detaljeret i toppen.

3 Oliver Mtukudzi: *Pindurai Mambo*. Indsp.: *Ikwezi Studio (mix), Johannesburg, 1999*.

Vi bevæger os med Putumayos hjælp til Zimbabwe, og træffer "Big Voice", den legendariske musiker Oliver Mtukudzi. "The Otis Redding of Zimbabwe", blev han engang kaldt i en amerikansk pladeanmeldelse. Oliver, eller Tuku, har hele 42 albums i eget navn bag sig og har også medvirket som skuespiller i bærende roller i flere film. Mtukudzi er en af de virkelig store kunstnere i Zimbabwe, og hvorfor han er det, kan vi få en klar fornemmelse af på det vidunderlige og nærmest dansbare nummer Pindurai Mambo. Lyt til hans måde at lave korarrangementer på og den typiske anvendelse af guitarer. Her har vi endnu renere lyd og endnu mere luft omkring de medvirkende. Indspilning-

en byder på et yderst plastisk og levende mellemtoneområde samt en herligt tør og transientrig bas.

4 Eric Bibb & Needed Time: *Where The Green Grass Grows*. Indsp.: *F:a Ljudinspelning, Stockholm, 1996/97. HDCD*.

Svenske Opus 3 har tidligere leveret materiale af høj kvalitet til vores Reference-CD'er. I dette nummer (side 18) kan du stifte nærmere bekendtskab med Jan-Eric Persson, der står bag de mange usædvanligt naturligt klingende optagelser, som vi tidligere har udgivet på vores CD og som altid har gjort Opus 3 til noget helt specielt. Det handler om en puritisk indstilling til tingene, dvs. lidt er godt. Simple mikrofonopstillinger, enkel og logisk signalvej med vellydende elektronik og total frihed for begrænsning, komprimering og lignende. Re-

**8 Eliane Elias: Just Kiddin'.
Indsp.: Studio 3, DR, Kbh.,
1997.**

Radioens Big Band var i ilden, da de blev styret rundt i manegen af den "charmerende furie" Eliane Elias fra Sao Paolo (piano) og den energiske amerikanske orkesterleder Bob Brookmeyer. Musikken er af Elias, mens Brookmeyer står for arrangementerne. Optagelserne fra Danmarks Radios Studio 3 har godt fat i de lydteknisk krævende blæsere og byder på den dynamik og råstyrke, der er så vigtig for at give plads til et big band for fuld udblæsning. Samtidig fylder Elianes piano rummet ud, når det hen i nummeret er hende, der kommer i rampelyset.

**9 Chabrier: España. Indsp.:
Auditorium at the Centre
De Congrès, Monte-Carlo,
1997.**

Fra jazz af fornemste aftapning til klassisk af den mere poppede slags. Franske Emmanuel Chabrier (1841-

1894) skrev sin berømte España efter et besøg i Spanien i 1882. Det er Monte-Carlo Filharmonikerne vi her hører i en Naxos optagelse af relativt ny dato. Stemningen og sammenhængen i lydbilledet er glimrende, men det er især den tørre og utroligt voldsomme, nærmest overvældende stortromme, der gør denne optagelse til noget, der får hifi-freaks til at spidse øren. Desværre er der en lidt aparte udklingning af efterklangen til aller sidst - en teknisk fejl af en art - men pyt nu med det, dem imponerende stortromme vil vi ikke snyde nogen for!

**10 Fauré: String Quartet in
E Minor, Op. 121, 1. mov.
Indsp.: Moldova Philharmonic
Hall, Iasi, Romania,
1999.**

Fra det festlige og poppede til noget mere seriøst, men meget smukt! Gabriel Fauré's kvartet for strygere i E mol, spillet af Ad Libitum kvartetten fra Rumænien. Lyden er en smule tør,

men samtidig ren og super dtaljeret. Optagelser af denne art stiller altid store krav, især til anlæggets evner i diskantområdet. Det bør lyde nærværende og en lille smule lyst, men ikke hverken "spidst" eller metallisk.

**11 Schubert: Fahrt Zum
Hades, D. 526. Indsp.:
Bürgerhaus, Backnang,
Tyskland, 1999.**

Med den tyske bassanger Cornelius Hauptmann og pianisten Stefan Laux, går vi over i en lille Schubert afdeling. Hauptmann og Laux indspillede Fahrt Zum Hades i juni sidste år, så dette er altså en ganske frisk optagelse. Hauptmanns fyldige røst og Laux' Steinway (det er nu ikke hans eget, for ifølge noterne er det venligst stillet til rådighed af Piano-Centrum Matthaes i Stuttgart) ydes fuld retfærdighed.

**12 Schubert: Ave Maria, D.
839. Indsp.: Konserthuset,
Stockholm, 1990.**

Stadig Schubert, men nu Ave Maria med Barbara Hendricks, som Lenart Jarde interviewer på side 48. På Reference-CD No. 44 (for præcis ét år siden) kunne du også høre Schuberts Ave Maria, endda også syngt af en Barbara, men her var efternavnet Bonney. I modsætning til Bonneys, også aldeles fremragende version, hvor hun kun akkompagneres af piano, ledsages Barbara Hendricks af Stockholm Chamber Orchestra, dirigeret af Eric Ericson.

**13 Sometimes I Feel Like a
Motherless Child. Indsp.:
Konserthuset, Stockholm,
1990.**

For blot at antyde Barbara Hendricks' flotte stemme, musikalitet og store spændvidde: Sometimes I Feel Like a Motherless Child, helt a cappella. Smukt, lydteknisk fremragende med fin dynamik og imponerende frihed for støj - det er nu alligevel godt, det ikke er en LP, der følger med High Fidelity! ■

High Fidelity Reference CD No. 52

High Fidelity Reference CD No. 52

High Fidelity Reference CD No. 52

1 RITA RIBEIRO: HÁ MULHERES
- PÉROLAS AOS POVOS/PUTU 171-2/PUTUMAYO ARTISTS/
TEMBA MUSIC

2 CHICO CÉSAR: MAMA AFRICA
- CHICO CÉSAR/PUTU 170-2/PUTUMAYO ARTISTS/TEMBA MUSIC

3 OLIVER MTUKUDZI: PINDURAI MAMBO
- PAIVEPO/PUTU 168-2/PUTUMAYO ARTISTS/TEMBA MUSIC

4 ERIC BIBB & NEEDED TIME: WHERE THE GREEN GRASS GROWS
- ERIC BIBB & NEEDED TIME/CD 19605/OPUS 3/PLADEKISTEN

5 DOUG MACLEOD: UNLONELY
- WHOSE TRUTH, WHOSE LIES?/AQ-CD1054/AUDIOQUEST
MUSIC/RADIOACTIV

6 LYRIQUE IBÉRIQUE: LAVAVA I SUSPIRAVA
- ROMANCES JUDEO ESPAGNOLES/ED 13017/L'EMPREINTE
DIGITALE/OLGA MUSIK

7 SCANDINAVIAN SUMMIT: THE PRIZE OF EVERYTHING
- THE CHINA CONCERTS/STUCD 00082/STUNT RECORDS

8 ELIANE ELIAS: JUST KIDDIN'
- IMPULSIVEL/STUCD 00102/STUNT RECORDS

9 CHABRIER: ESPAÑA
- CHABRIER: ORCHESTRAL WORKS/8.554248/NAXOS

10 FAURÉ: STRING QUARTET III E MINOR, OP. 121, 1. MOV.
- RAVEL/FAURÉ: STRING QUARTETS/8.554722/NAXOS

11 SCHUBERT: FAHRT ZUM HADES, D. 526
- SCHUBERT: MAYRHOFER-LIEDER, VOL. 1/8.554738/NAXOS

12 SCHUBERT: AVE MARIA, D. 839
- HENDRICKS/ERICSON: CHANTS SACRÉS/SACRED SONGS/
CDC 754098 2/EMI CLASSICS

13 SOMETIMES I FEEL LIKE A MOTHERLESS CHILD, (TRAD.)
- HENDRICKS/ERICSON: CHANTS SACRÉS/SACRED SONGS/
CDC 754098 2/EMI CLASSICS

FAM CD 52 2000

SAMLET SPILLETID: 73:10

Udgivet af: HIGH FIDELITY Aps, Blegdamsvej 112 A, 2100 København Ø, telefon 7023 7001 Coverdesign: Arletty Holmgaard

sultatet udebliver ikke. Især hvis man oplever optagelser som denne via en kapabel DA-konvertering med HDCD-filter, ligger resultatet forbløffende tæt på LP-lyd, når den er bedst. Jan-Eric udgiver iøvrigt stadig LP'er og arbejder i skrivende stund på en ny udgivelse med netop Eric Bibb, der vil udkomme både på CD og på LP. Da begge er produceret efter alle kunstens regler er her en sjælden lejlighed til at sammeligne de to medier på et retfærdigt grundlag. Det skal prøves!

5 Doug Macleod: Unlonly.
Indsp.: OceanWay Recording, Hollywood, USA, 2000.

Amerikanske Audioquest er kendt for sine fine kabler, men firmaet har også udgivet en formel stribe CD'er, fortrinsvis med bluesmusik. I USA har Audioquest imidlertid for nyligt solgt pladeselskabet Audioquest Music til Valley Entertainment, mens Audioquests produkter her i Danmark - og det gælder BÅ-

DE kabler og musik - nu distribueres af RadioActic i Esbjerg. Det vi hører er hentet fra en helt ny CD med Doug MacLeod, der adskillige gange tidligere har udgivet hos Audioquest. På den tekniske side er det interessant at bemærke at optagelsen, der fandt sted i de fornemme OceanWay Recording ved hjælp af alle de "rigtige" mikrofoner fra Telefunken, Neumann, Sony og Shure samt elektronik fra EMM Labs (Ed Meitner). Indspilningen fandt sted ved hjælp af Sony's DSD (Direct Stream Digital) system, mens kablerne blev leveret af, ja gæt selv: Audioquest - naturligvis! Der er tale om en "direct to two track" optagelse, altså en "live" optagelse fra studiet! Vi finder lydbilledet udpræget plastisk og realistisk.

6 Lyrique Ibérique: Lavava I Suspirava.

Det franske selskab l'empreinte digitale har specialiseret sig i etnisk baseret musik fra landene omkring

Middelhavet. Lavava I Suspirava med Lyrique Ibérique har vi fundet på en sampler fra l'empreinte digitale, der bringer lytteren vidt omkring i Middelhavslandene (ED 13069), men det stammer oprindeligt fra en udgivelse med jødisk-spanske romancer (ED 13017). Ætmosfæren er spændende og man fornemmer straks at l'empreinte digitale virkelig har spændende og anderledes at byde på. Blandt de øvrige titler kan nævnes flere bud på autentisk Flamenca, libanesisk, ægyptisk, tyrkisk, italiensk musik mm. L'empreinte digitale er lidt af en guldgrube for enhver, der holder af at opleve noget nyt og udfordrende.

7 Scandinavian Summit: The Prize of Everything.
Indsp.: Poly Plaza Concert Hall, Beijing, Kina, 2000.

Apropos det at rejse, så er vi nu lige fløjet fra Middelhavsområdet til Beijing i Kina. Vores rejsekammerater hedder: Tore Brunborg (tenor- og

sopransax), Severi Pyysalo (virbranon), Lars Jansson (piano), Jesper Bodilsen (bas) og Morten Lund (trommer). Vores lydtekniker på turen er Hans Nielsen fra Focus Recording. Her kan man da tale om al-buerum til musikkerne. Vi kender ikke meget til Poly Plaza Concert Hall i Beijing, men efter denne optagelse at dømme, er det en ganske rummelig sal. Måske ikke umiddelbart det mest oplagte sted at spille jazz, men i denne sammenhæng går det hele op i en højere enhed. Lydbilledet er usædvanligt bredt, dybt og højt, men uden at musikken virker fjern eller undereksponeret. Én ting er dog vigtig her: SKRU GODT OP! Det er sjældent vi ligefrem råder nogen til at skru op, men her er det nærmest et must. Her er ikke tale om en underudstyret optagelse for spidsniveauet på dette track ligger faktisk på 0 dB (=max. digital niveau), den relativt "svage" lyd skyldes altså blot at optagelsen ikke er spoleret af kompressorer og lignende - herligt!

High Fidelity Reference CD No. 52

<p>1 RITA RIBEIRO: HÁ MULHERES 4:17</p> <p>2 CHICO CÉSAR: MAMA AFRICA 3:50</p> <p>3 OLIVER MTUKUDZI: PINDURAI MAMBO 6:18</p> <p>4 ERIC BIBB & NEEDED TIME: WHERE THE GREEN GRASS GROWS 4:31</p> <p>5 DOUG MACLEOD: UNLONLY 6:17</p> <p>6 LYRIQUE IBÉRIQUE: LAVAVA I SUSPIRAVA 3:12</p> <p>7 SCANDINAVIAN SUMMIT: THE PRIZE OF EVERYTHING 10:49</p>	<p>8 ELIANE ELIAS: JUST KIDDIN' 7:31</p> <p>9 CHABRIER: ESPAÑA 6:40</p> <p>10 FAURÉ: STRING QUARTET IN E MINOR, OP. 121, 1. MOV. 6:11</p> <p>11 SCHUBERT: FAHRT ZUM HADES, D. 526 4:01</p> <p>12 SCHUBERT: AVE MARIA, D. 839 6:18</p> <p>13 SOMETIMES I FEEL LIKE A MOTHERLESS CHILD, (TRAD.) 3:15</p>
---	--

SAMLET SPILLETTID: 73:10

Næste nummer af
High Fidelity
 udkommer den 5. oktober